

ACC. N:R. 5543

Landskap: *Småland*
 Härad: *Kivarsjö*
 Socken: *Pederslöv*
 Uppteckningsår: *1938*

Upptecknat av: *Pimela Karlsson*
 Adress: *Fjällväg 21 Alasta*
 Berättat av: *Johanna Petersson*
 Född år *1894* i *Pederslöv*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Uppteckning rörande
 besök, förflyttning, berg-
 sätning och beräkning.*

Skriv endast på denna sida!

15 sid.

5543

ACC. N:R.

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår:

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bekräftelse, förflyktning, bekräft-
ning och bekräftning.

- Tills i världen trädde man gärna
att det var ett spel och det ärenden-
liga om man dödade vilse i skogen.
Säger Johannes Petersson. I allmänhet
ansågs det, åtminstone i min barndom
att det var kullen eller skogsnu-
ven som gjorde att folk föll vil-
se i skogen. Skogsnaven var vid
sin natur att han gärna vill
spela människorna omä spratt. Min
far (upptecknarens onkel) som var

Skriv endast på denna sida!

var född i Underslätt i början på
1820-talet och den dag omkring 1900
var ofta utsett för skagssnurras
intriger. Han bodde i på Strandstam-
pet ett larp i Skultet under Odens-
lands. Trakten var på den tiden lik-
sam en mycket skagig och efter
den för kall till mycket uti i mar-
terna med att lagga ned eller göra
gärdsgårdar var det helt naturligt
att han skulle råka ut för skagi-
snurar. Det värsta han råkad ut
för var en gång när han kall på
med att göra gärdsgård uti vid "Fria
mafälle märke". Han gick där en hel
fem dagar och gjorde men så fort han
gärde tillade gärdsgården var. Till

3 5543

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

Det brast hans Tålamod varför
han började att svära på "det
förbannade Trelltyget" som inte kun-
de låta honom vara ifred. Han hade
knäppt sveurit till slut förre
han kände ett skivande känskratt
alldeles bredvid sig. Och när han
~~gj~~ såg upp fick han se skogs-
snoran stå vid en stor furastam
ett stycke bort. Han var stor och
våldig, nästan hälften så lång som
den stora furan. Han var också till
mycket ful. Men när det var
så blev inte för rädd den gården.
Han tog en stas och kastade den
med jättesnär när han stod. Ett nytt
känshratt sked genom skogen

4

5543

och så var den hemiska skogsnu-
van försvevnen.

När för skulle gå kom till mid-
dagen fann han snart att han
hade svårt för att hitta. Allting
föreföll på ett besynnerligt sätt
"ännu inte". Han gick och gick och
när han gått en god stund så stod
han åter på platsen, där han arbe-
tat under förmiddagen. Han börja-
de att gå på nytt men kom åter
till utgångspunkten. Till sist brin-
de han sig hur han skulle bära sig
åt för att hitta rätt - Han hade ju
bara till att "beröva" träna hade

4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

ACC. N:R. 5543

Landskap: Småland
Härad: Kinnared
Socken: Vedundör
Uppteckningsår: 1938.
Upptecknat av: Vilhelm Karlsson
Adress: Järna. gat. 21, Mörsta
Berättat av: Johannes Petersson
Född år 1872 i Vedundör S.

Fadret utåt. Härefter hörde han
hem med dotterna. Allmänt sad.
de man således i bygden att man
hörde om man blivit försvinnad ge-
nom att vandra Träjan. Likaså sad.
de man att man kunde förbyggas
att råka utse om man vände
träjan med fadret ut innan man
gick ut i skogen.

Om personen som gått ut i sko-
gen för att och blivit förflyttad
har inte berättats. Däremot bruka-
de min mor (upptecknarens mor) berätta om en gumma från Vedebo

Skriv endast på denna sida!

5
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den en natt skulle gå till Väje. Vid
dessa vägs skäl blea han uppkommen
av en skärtskjuts. När den som
körde hästen som mistförs gumman
stannade han skjutsben och fråga-
de om han ville åka med ett sty-
cke. Detta vill naturligtvis gum-
man och steg mycket glad upp på
i kroken. Skjutsborden menade på
hästen och i nästa ögonblick var
det över. När gumman tyckte att han
åkt en tid och ungefär en halv minut
stannade skjutsborden och sade till
hennes att han skulle stiga av, då
han inte ville låta henne åka längre.
Gumman steg av och tackade att det
lånade sig snart besväret att han

9

5543

7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

steg på bagen, när han inte fick
åka mer än medan han nått och jämt
kunnat sätta sig ligger. Han hade
väl inte ens kunnit så lågt som
till Marklands gård?

Men när han väl stigit av
så fick han vetsa av annat. Ty skjut-
sen hade stannat med kunnat mitt-
för den flera mil söder ut beläg-
na Örskulls kyrka. Det sådes
sedan att den gumman öktade sig
mycket noga för att stiga på nå-
got skjut, nattligt, då han var
på väg mot staden.

Något särskilt namn för
en sådan förflyttning finns inte
i socknen.

Smiland

Thimmesvalls m.

Velens förs. o. m.

1938

8 apr. W. Kustom, Ålvors

5543

Per. Johannes Pettersen

8

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

förm 1872

i Velens förs.

Någon berättelse från Bedreslöv
om någon som blivit bergtagen finns
sannolikt ingen. Därmed antas
en sådan från grannförsamlingen
Kalasvik där en ung brud blev
bergtagen av drallen, när han skul-
le äka i väg till Kalasviks kyrka
för att vigas. Stället där han blev
bergtagen kallas än i dag för
"Brea-halla". Vilka medel som skall
tillgripas för att återfå bergtagen
människa eller djur är inte känt.
Sannolikt sysslade inte Bedreslövs-
barnas fantasi så mycket med
denna förelelse, då det knappast
finnas några berg att ha-
la om i socknen.

ACC. N.R. 5543

9

9
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Kinnared
Socken: Vederslöv
Uppteckningsår: 1938
Upptecknat av: Vilho Karlsson
Adress:
Berättat av: Joh: Pettersson
Född år 1847 i Vederslöv

Att barnen kunde bytas bort
av kallen brödde man i Vederslöv
liksom i andra smålandssocknar.
Ett barn som sålände blev bort-
bytt, eller såttare sagt som man
brödde hade blivit bortbytt, kalla-
des för bortbyting. I allmänhet
fick ett sådant barn lida mycket
för denna vidöskarpelses skull. Att
ens barn var en bortbyting bör-
jade man gärna pr om barnet
var utrustad med en del egen-
skap som man inte ~~hade~~ tyckte
om. Och när föräldrarna väl börjat

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5543

10

10
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

fra att det inte var sitt eget barn
de kall på med att fadra upp kunde
inte längre deras känslor för barnet
vara som förut. Det fick alltså
lida många aförrättu för den sakens
skall.

För att förkärda att bortbetning
skedd lade man en lit slät i vog-
gan. Brödstället var färr i flitigt
bruk i brödsten. Det sågs skyp-
de för mycket out.

Det berättas också om att brö-
den någon gång lämnade kvar
en av sina ungar hos någon män-

ACC. N:R. 5543

11

11
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

niska, på det att denna skulle fö-
da en "därigen". Sålunda berättas
det att trallen på ett ställe i Sk-
ärstön lämnade in sitt eget barn
hos en Larpfamilj som bodde
i skogen. Larparen själv hade ett
barn och man som snart undrefund
om att både trallungen och egna
barnet voro precis likadana. Tirpo-
ren ville smulurvis försöka slippa
den främmandeungen, som han för-
stod att trallen skickat på ho-
nem i ett obehäkat ögonblick.
Men det var ju inte lätt att komma

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5543

12

12
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

i från - barnen var ju precis lika
varandra. Skickade han iväg ett av
barnen så kunde det ju lika gärna
vara egna barnet som brallungen.

Han gick smulstio till en klack
gumma och bad om råd. Han sade
till farparen:

- Beö din kusla, att han tar fram
tråget och gör upp en deg, när du kom-
mer hem. Tag sedan armen som du
finner ett vid stugväggen och lägg
den ovanpå degen i tråget. Tag sedan
fram barnen till tråget, så kommer
det att kända något som uppenbarar

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5543

13

13

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

ben som är brallungen och ben som
är ditt eget barn.

Tarpelsen gick hem och gjorde som
den blaka junneman sagt. När karkan
hade lagat till degen gick han ut
och fann ormen vid karkrukorna och
bade den på degen. Sedan ledde han
hem både barnen till träget. Och
då sade det ena barnet först
- O, en fillifnas, den måste vi
steka och äta upp.

Tarpelsen visste att brallen lyck-
te om ormar som mat. Och nu var det
genast klart för honom vilken som

ACC. N:R. 5543

14

14
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

hos brallungen. Han fick genast tag
i nagsrakan sprang efter nagen och
skrek:

- Ja ska min själ följnasta dig
skall du få se!

Eltan för stugan kom brallningen
springande. Han fick genast tag i
sitt barn och när han sprang iväg
mot skogen så sade han:

- Att ja skall känna dig så fort
menade ja inte. Du tänkte ja att ja
skall göra en gång när du skall
stö brud.

När brallen väl fått ett barn i sitt-

ACC. N:R. 5543

15

15
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

välld ansågs det inte lätt att få det
till baka. Trellarna brändes ha barnen
inneslängda i bergen. Måjligheten att
åkerfå barnet fanns om trellkärvingen
kom ut med det i skogen. Då kunde
man om man kom i närheten högt
nämna Jesu Kristi namn, då blev
trellkärvingen då rädd att hon sprang
sin väg och lämnade barnet efter
sig.